

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2013:B15

Loftbod på Västerlundby 4:1

Omläggning av tak inom ramen för Länsstyrelsens stöd till ekonomibyggnader av enklare typ

Antikvarisk medverkan

Västerlundby 4:1
Munktorp socken
Västmanlands län

Fredrik Ehlton

Loftbod på Västerlundby 4:1
Omläggning av tak inom ramen för Länsstyrelsens stöd till
ekonomibyggnader av enklare typ

Antikvarisk medverkan

Västerlundby 4:1
Munktorp socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM130070

Fredrik Ehlton

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlsgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2012

Omslagsfoto: Fredrik EHLton, Fotonr: Vlm_kmvFE-3751

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Fredrik Ehlton, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-72-2

Inledning

Fastigheten ligger i Munktorps socken i ett öppet jordbrukslandskap uppblandat med kuperade skogspartier. Fastighetsägaren har sökt bidrag för omläggning av tegeltaket på en loftbod inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns stöd för ekonomibygnader. Byggnadens kulturhistoriska värden är knutna till gården som helhet där varje enskild byggnad är betydelsefull. Länsstyrelsen beviljade bidrag med 20 000 kr till åtgärderna i beslut med dnr 434-5924-12. För antikvarisk medverkan svarade Västmanlands läns museum genom byggnadsantikvarie Fredrik Ehltun, som även har sammanställt rapporten.

Karta över Västerlundby gård i Munktorp socken. Aktuell byggnad är inringad med röd cirkel. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004, skala 1:5000.

Historik och beskrivning

Området är en jordbruksbygd med bördiga lerslätter som brytes av kuperade skogspartier och impediment. På dessa är järnåldersgravfält och gårdar belägna. Smala, grusade vägar binder samman byar och gårdar. Bebyggelsen är i huvudsak välbevarad bestående av faluröda timrade oftast panelklädda byggnader med vitmålade snickerier och röda tegeltak.

Gårdens byggnader är uppförda runt en gårdsplan. Det nuvarande bostadshuset är uppfört 1852 efter att det tidigare bostadshuset brunnit ner. Väster om bostadshuset ligger ett fd oxstall som idag är garage och verkstad uppfört i början av 1800-talet. Väster om bostadshuset ligger byggnaderna som är aktuella för denna rådgivning nämligen en loftbodslänga, med två uppgångar, som är sammanbygd med ett äldre bostadshus. Loftboden är troligen uppförd på 1790-talet och bostadshuset uppfördes 1782 enligt inristning i husets timmerstomme.

Loftboden är uppförd i timmer och i två våningar, norra fasaden är klädd med locklistpanel. Loftgången löper längs den västra delen av byggnaden. Byggnaden har ett fåtal fönsterluckor och spröjsade fönster. I luckorna sitter dekorativt smidda galler. Sadeltaket är i den norra delen belagt med spräckta slanor som underlagstak, i den södra ligger ett längsgående brädtak som underlagstak. På detta ligger 1-kupigt lertegel.

Det äldre bostadshuset står på en naturstengrund och är timrat i 1 ½ våning, baksidan är klädd med panel. Fönstren är spröjsade med 2 bågar och 3 rutor i varje båge. Sadeltaket har ett längsgående brädtak som underlagstak och på detta ligger 1-kupigt lertegel. Interiören är i förfallet skick men har bevarade detaljer såsom lerklinade väggar.

Gården ligger i nära anslutning till utpekat område i KMV-programmet från 1987 och finns med i den inventering av kulturhistorisk bebyggelse som var underlag till programmet. Gårdens årsringar från 1700-talet och framåt är tydliga och byggnaderna är välbevarade sedan uppförandet avseende material och utformning.

Byggnadens kulturhistoriska värden upprätthålls genom att underhåll och renoveringar sker enligt antikvariska principer med traditionella material och utföranden.

Byggnadsvårdsåtgärder

Tegelpannor ligger snett och glipar, rötskadad läkt och även undertaket är rötskadat. Vattenläckage har även medfört skador på nockstock.

Genomförda åtgärder:

- Tegelpannorna plockades ned och återanvändes. Ersättningsmaterial tillhandahölls av fastighetsägaren.
- Reparationer av undertaket skedde med kluvna träslanor.
- Oljehärdad board lades på undertaket
- Ny läkt
- Lagningar i nockstock och andra delar av stommen genomfördes likt befintligt

Bilder före åtgärderna

Loftboden innan åtgärder. Taket är ojämnt och det böljar mellan läkten. Vlm_kmvIM-2715

Loftboden innan åtgärder. Vlm_kmvIM-2716

Rötskador på undertak. Vlm_kmvIM-2720

Mer rötskador på undertak. Vlm_kmvIM-2723

Jordkällare under loftboden. Vlm_kmvFE-1327

Rötskador i timmerstomme. Vlm_kmvFE-1333

Bilder efter åtgärderna

Timmerlagning i övre delen av stommen. Vlm_kmvFE-3752

Nya vindskivor, dubbla. Vlm_kmvFE-3753

Lofsboden efter åtgärder och röjning av vegetation. Vlm_kmvFE-3754

Omlagt tegeltak med återvunnet tegel. Vlm_kmvFE-3756

Undertaket lagades med kluvna slakor och oljehärdad board lades på slakorna. Vlm_kmvFE-3761

Timmerlagningar i stommen. Vlm_kmvFE-3764

Resultat

Upprustningen har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM130070
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	3-13-106
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	434-5924-12
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Västerlundby 4:1
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Munktorp
<i>Kommun:</i>	Köping
<i>Beställare:</i>	Länsstyrelsen Västmanland
<i>Entreprenör:</i>	Byggnadsvård i Bergslagen AB Gårdesta 731 92 Köping
<i>Fastighetsägare</i>	Carl-Gustaf Fernberg Västerlundby 7 731 92 Köping
<i>Antikvarisk medverkan:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk expert Fredrik Ehlton Karlskatan 2 722 14 VÄSTERÅS Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tfn: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-72-2